

Ujedinjenje Europe 1998.-2009. (Ugovor iz Nice, Ustav za Europu)

Krajem 1990-ih godina prošlog stoljeća započeo je povijesni proces proširenja Europske unije kako bi se uključile države srednje i istočne Europe. Ovaj proces bio je rezultat ključnih reformi gospodarskog, političkog i socijalnog sustava "istočnih" država koje su uslijedile nakon oslobođenja od komunističkog sustava. To je vrijeme također označilo kraj podjela između dvije Europe koje su bile rastavljene od kraja 2. svjetskog rata Hladnim ratom i Berlinskim zidom. Stoga su 01.05.2004. godine nove članice Europske unije postale: Republika Češka, Estonija, Mađarska, Latvija, Litva, Poljska, Slovačka i Slovenija, a također i Matla te Cipar. No, nove granice proširene Europe otvarale su pitanje njenih odnosa s novim susjedima i pitanje njenog mjesta u svijetu.

Obnavljanje veza unutar europskog kontinenta također je otvorilo ekonomske probleme i pitanja o budućnosti Unije i njenim operativnim metodama. 1997. godine, Europska komisija stoga je usvojila Agendu 2000. Bio je to vrlo ambiciozan akcijski program koji je pokrивao proširenje u cijelosti, reforme politika zajednice i njen budućni financijski okvir. U isto to vrijeme, Europska je unija bila oslabljena ostavkom predsjednika Jacquesa Santera i njegovog tima u ožujku 1999. godine, pa je Komisija bila prisiljena baviti se svojim vlastitim operativnim metodama kako bi se unaprijedila transparentnost i učinkovitost u novim područjima aktivnosti.

Ugovor iz Nice, dovršen u veljači 2001. godine, trudio se postići institucionalne reforme koje su bile potrebne državama kandidatkinjama koje su već bile progonjene od strane drugih, npr. Turske, koja se također želi pridružiti Uniji. Ali većina članica EU bile su zabrinute zbog slabosti i sporog procesa tih insitucionalnih restrukturiranja, a krajem Vijeća Europe u Laekenu (14/15.12.2001. godine), sazvali su Konvenciju o budućnosti Europe koja se trebala baviti samo ključnim problemima koji proizlaze iz budućnosti Unije i njenog razvoja i pokušajima da se identificiraju različita moguća rješenja. Konvencija, koja se sastajala dva puta mjesečno, obavljala je svoj posao između veljače 2002. godine i srpnja 2003. godine. 18.07.2003. godine, predsjedavajući EU, Valery Giscard d'Estaing, predao je talijanskom predsjednistvu Vijeća Europske unije nacrt Ugovora koji predstavlja europski ustav. Vijeće koje je uspostavilo Ustav Europe bilo je promijenjeno od strane međuvladine konferencije i potpisano u Rimu, 29.10.2004. godine od strane 25 država članica koje su se tim potpisom obvezale poduzeti korake koji će osigurati ratifikaciju.

Ugovor koji je uspostavio Ustav za Europu nikada nije stupio na snagu. U proljeće 2005. godine, iako ga je potpisalo 11 država članica, neuspjeh na referendumu u Francuskoj i Nizozemskoj doveo je do prekida procesa ratifikacije. Dok je kasnije sedam država članica nastavilo s procesom ratifikacije, sedam preostalih odgodilo je proces na neodređeno vrijeme. Europska je unija tako doživjela nečuvenu krizu koja će trajati dvije godine.

2007. godine, njemačko je predsjedavanje nastavilo sa savjetovanjem i uspjelo prekinuti krizu. 23.06.2007. godine, šefovi država ili vlada održali su sastanak s Europskim vijećem i dogovorili da će čim prije sazvati međuvladinu konferenciju (IGC).

U sklopu svog mandata od IGC-a je zatraženo da napravi nacrt Ugovora o reformama koje bi popravile trenutno važeće ugovore. Ustavni koncept koji je trebao odbaciti sve postojeće ugovore i zamijeniti ih jedinstvenim ustavnim tekstom odbačen je.

IGC započela je svoj posao 23.07., a dovršila ga 18.10.2007. godine, s neformalnim sastankom šefova država i vlada u Lisabonu. Tijekom tog sastanka napokon je postignut politički dogovor oko teksta u novom ugovoru. 13.12.2007. godine, šefovi država i vlada potpisali su Lisabonski ugovor, a zatim pozvali na što brži proces ratifikacije u svih 27 država članica kako bi taj ugovor mogao stupiti na snagu 01.01.2009. godine.

12.06.2008. godine, Irska, kao jedina država članica koja je za ratifikaciju morala provesti referendum, odbila je Ugovor. No, preporuka Europskog vijeća u lipnju 2008. godine bila je da se nastavi s procesom ratifikacije koji je započet. U ovoj su fazi parlamenti 19 država članica već odobrili ugovor i ponovno pregovaranje oko teksta bilo je nezamislivo. Nakon što je Irska od Vijeća Europe primila dodatne garancije, 02.10.2009. godine ponovno su održali referendum. Ovaj puta rezultat je bio pozitivan. 03.11.2009. godine, Republika Češka ratificirala je Ugovor i time je dugotrajni EU proces napokon dovršen. Lisabonski je ugovor konačno stupio na snagu 01.12.2009. godine.

*Izvor: © CVCE www.cvce.eu